Beslutningsstøtteprosjektet – et samarbeidsprosjekt

- USHT Helse Fonna
- USHT Rogaland
- USHT Vestland (Sogn og Fjordane)
- USHT Vestland (Hordaland)
- SOFV – Sølvi Linde
- Forskere fra både SOFV og Rogaland og Sogn og Fjordane.

Et kombinert forsknings -og kompetansehevingsprosjekt. Utgangspunkt og mål:

- Erfaringer fra CRPD – nettverk Vestland
- Kommunene er pliktig å gi beslutningstøtte jfr. Veilederen.
- Det fantes et rammeverk fra Australia.
- To mål:
  - Heve kompetansen hos ansatte i tjenester til personer med utviklingshemming og bruke deres erfaringer til å tilpasse rammeverket.
  - Forstå hvilke praksiser som fantes ute i tjenestene
- Prosjektet fikk støtte fra Helsedirektoratet

Helsedirektoratet

Forskningen:

Supported Decision-Making for People with Intellectual Disabilities: An Employee Perspective | Scandinavian Journal of Disability Research

- 25 informanter fra 5 kommuner – data fra 15 erfaringsdelinger og 4 fokusgruppeintervjuer.

- Funn:
  - Et utall dilemmaer.
  - Ulik verdier i ulike generasjoner.
  - Aksept for risiko.
  - Tid, prioriteringer og holdninger.
  - Pårørendes rolle.

Tett samarbeid med informantene gjennom hele prosjektet.

- Vi stilte spørsmålet: «Hva er viktig for dere for å gi god beslutningsstøtte?»
- Tilpasning av rammeverket
- Veiledning og innspillsmøter underveis
- En veileder til rammeverket med eksempler.
- Ønske om flere verktøy
  - PowerPoint presentasjon med manus
  - Plakater
  - Refleksjonskort

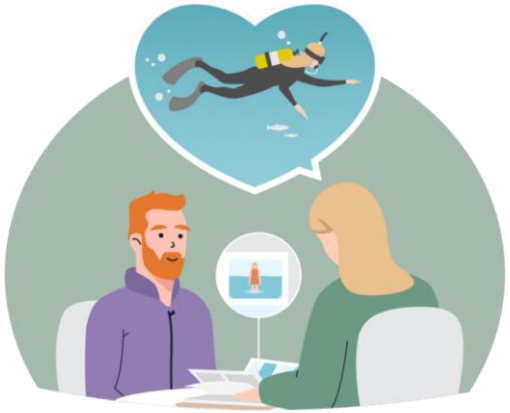

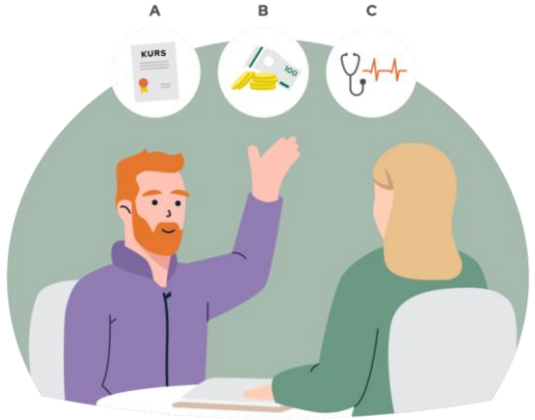
Litt mer om rammeverket, særlig om prinsippene.

Bruk av rammeverket i en kompleks beslutning.

- **Trinn 1** Kaspar kjenner Emma godt og vet at hun ønsker å lære å dykke. Han vet og at hun har utfordringer med kognitiv svikt og epilepsi.
- **Trinn 2** De vurderer alternativene og konsekvensen: Kravene til å ta dykkersertifikat, epilepsi og økonomi. Emma spør og Kaspar forklarer blant annet ved hjelp av bilder

Kompleks beslutning forts.

- **Trinn 3** Forstå å anerkjenne personens vilje og preferanse. Kaspar spør hva som er viktig for Emme. Hun vil se fisker, tang og skjell.
- Kaspar foreslår at han kan lære Emma å snorkle og viser ved hjelp av bilder hva det betyr.

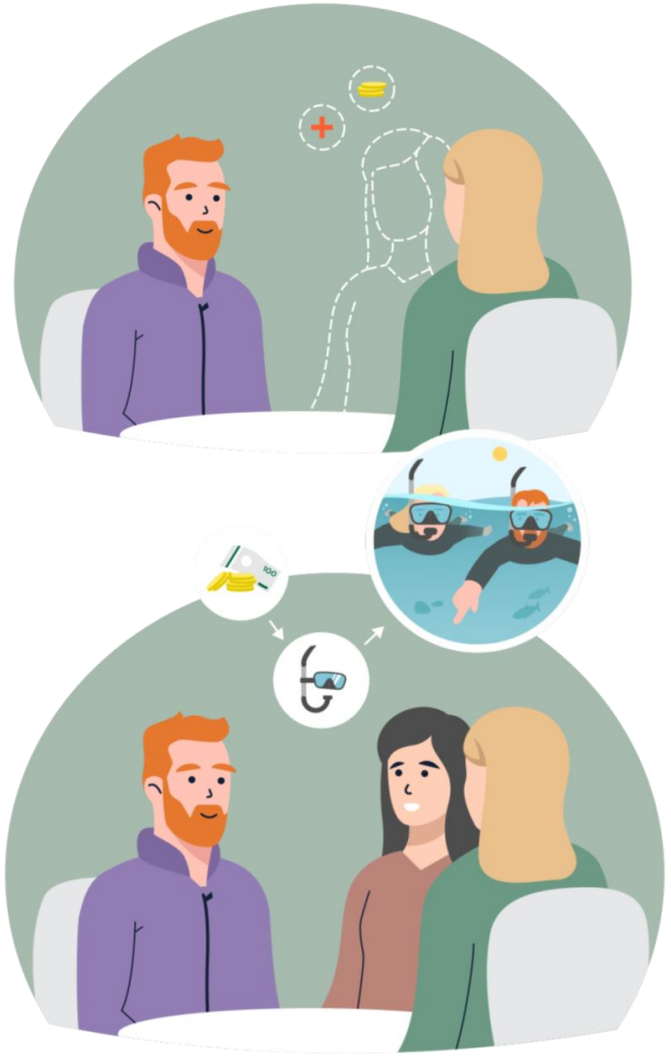
Komplekse beslutninger forts.

- **Trinn 4** Juster beslutningen og ta høyde for begrensningene
- Nå er det ikke lenger dykking beslutningen handler om, men å snorkle.
- De vurderer alternativer og konsekvenser: Å snorkle ivaretar risiko og forsvarlighet
- Men oppfyller det å snorkle Emmas drøm?
- Emma synes det.

Kompleks beslutning forts.

- **Trinn 5.** Snakke med fastlege om epilepsi og pårørende om økonomi. Vurdere om noen må ta beslutningen sammen med eller for Emma. Er Emma beslutningskompetent i denne saken?
- **Trinn 6** Ta tilleggsbeslutninger, vedr. turnus, transport, livredningskurs osv. Forutsetninger for å kunne realisere drømmen.

Kompleks beslutning forts.

- **Trinn 7**

Gjennomføre beslutningen.

Emma lever drømmen sin.

Husk dokumentasjon av prosessen, dvs. alle små og store valg som er tatt underveis og forutsettingene.

Ønske om flere verktøy: Filmene

- Samarbeid med Advania og Aldring og helse.
- En introduksjonsfilm om beslutningsstøtte og rammeverket.
- 7 opplæringsfilmer for ansatte:
  - Den juridiske forankringen.
  - Hva forskningen sier om beslutningsstøtte.
  - Forklaring om hva rammeverket er og kan brukes til.
  - Beslutningsstøtte fra tjenestemottakers perspektiv.
  - Beslutningsstøtte fra pårørendes perspektiv.
  - Beslutningsstøtte fra tjenesteyteres perspektiv.
  - Beslutningsstøtte ved alvorlig –og dyp utviklingshemming.
  - Støtte fra Buf.dir.

E-læring for personer med utviklingshemming

Karde AS
Innovasjon Utvikling Ledelse

- I samarbeid med Karde og to ulike brukerråd som har gitt innspill.
- Brukte fortellinger fra datainnsamlingen og veiledningene med ansatte i kommunene.
- Lett – lest tekst.
- Enkle historier.
- Vise tydelig hvordan selve beslutningsstøtten foregikk, også en hjelp til tjenesteyterne.
- Tegneserier som illustrasjon.
- Refleksjonsspørsmål.
- Vanskelige ord enkelt forklart.

Din rett. Ditt valg. Med støtte.

Forside

00:00 00:00

Her kan du lære om

å bestemme selv i livet ditt.

Trykk på en knapp for å gå videre:

Dine rettigheter

Ditt liv, dine valg

Buks-anvisning

Eksempler fra e-læringskurset

- Ellinor er syk og skal dø, hun er redd for å ikke bli husket.
- Ellinor får hjelp av Matti, som kjenner henne godt.
- Matti bruker gjenstander som kan hjelpe Ellinor å uttrykke ønsker
- Ellinor snakker om det hun var redd for, og hva hun ønsket.
- Matti skriver ned det hun sier, og hjelper henne å planlegge. Han er med når de snakker med familien hennes.
- Ellinor fikk begravelsen og grav-stenen slik hun ønsket.

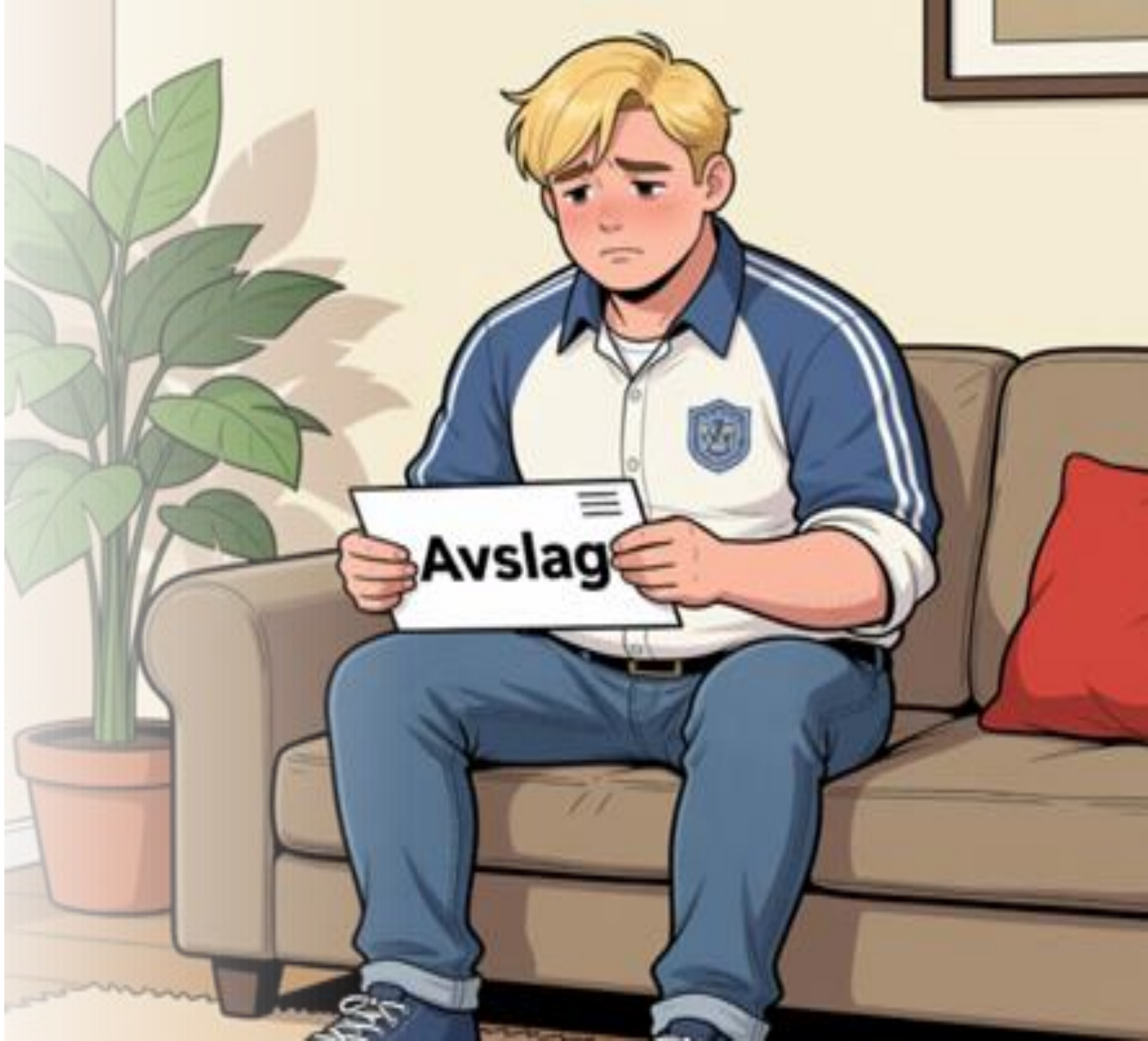
Eksempler fra e-læringskurset

- Camilla vil ha lilla hår
- Beslutningstøtte :
- Laila tok Camillas ønske på alvor.
- Ved hjelp av bilder, og ved å prøve ulike parykker, fikk Camilla oppleve hvordan det ville være å ha lilla hår.
- Laila fulgte Camilla til frisøren.
- Camilla fikk lilla hår.

Eksempler fra e-læringskurset

- Martin får avslag på en søknad
- Beslutningstøtte:
- Siv leser brevet sammen med ham og forklarer hva det betyr.
- Martin får vite at han har rett til å klage.
- Han får hjelp til å kontakte verge.
- Verge skriver klage for Martin.

Ny nettside der alt materialet er gjort enkelt og gratis tilgjengelig.

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester

Innhold:

- Rammeverket for beslutningsstøtte
- Til ledere
- Læringsmateriell – verktøy for beslutningsstøtte
- For personer med utviklingshemming
- Utvikling av rammeverket – metode og tilpasning
- Andre fagressurser
- Andre fagressurser

Kunnskapsbanken > Beslutningsstøtte – e...

Beslutningsstøtte – en vei til selvbestemmelse

Bilde: Modellen er basert på et forskningsbasert rammeverk utviklet av Bigby og Douglas ved La Trobe University, Melbourne, Australia i 2020. Oversatt og bearbeidet av Sølvi Linde, førstelektor ved Høgskulen på Vestlandet.

Hva er beslutningsstøtte

Beslutningsstøtte er enhver prosess som hjelper en person til å ta egne beslutninger og/eller uttrykke sine ønsker og behov. Dette innebærer å gi tilpasset informasjon, støtte til å forstå alternativer og konsekvenser, og hjelp til å gjennomføre valg – slik at personen kan utøve selvbestemmelse i eget liv.

I kommunale helse- og omsorgstjenester er beslutningsstøtte en grunnleggende del av faglig forsvarlig praksis. Ansatte har ansvar for å legge til rette for at personer med utviklingshemming får delta aktivt i beslutninger som